

Vergaderjaar 2017–2018

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 704 HERDRUK¹

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2018

Hierbij informeer ik u over de op 23 mei jl. te Leipzig mede namens Nederland ondertekende ministersverklaring over internationaal crisismangement (contingency measures) in de spoorgoederencorridors².

Directe aanleiding voor het opstellen van deze verklaring was de stremming van de spoorgoederencorridor Rhine–Alpine bij Rastatt op de spoorlijn Karlsruhe–Basel in de periode 12 augustus tot en met 2 oktober 2017. De verklaring is ondertekend door de ministers van de spoorgoederencorridors Rhine-Alpine en North Sea Mediterranean te weten België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland en Zwitserland, mede in aanwezigheid van de Europese Commissie en aankomend EU-voorzitter Oostenrijk. De verklaring geeft een overzicht van maatregelen om de impact van eventuele toekomstige stremmingen beter te beheersen.

Stremming Rastatt

De stremming bij Rastatt heeft grote gevolgen gehad voor het internationale spoorgoederenvervoer, de havenbedrijven, terminals en verladers. Er was sprake van ongeveer 6.000 geannuleerde spoorgoederentreinen waarvan er circa 4.500 zijn omgeleid³. Daarbij werden ook via Frankrijk alternatieve routes per spoor aangeboden naar Zwitserland en Italië. Voor de Nederlandse situatie gold dat door de stremming er in 2017 circa 500 treinen minder hebben gereden. Gevolg is dat een deel van de lading per binnenvaart of wegvervoer is vervoerd en een deel van de lading niet vervoerd kon worden. Tijdens de crisis is er intensief samengewerkt door betrokken infrastructuurbeheerders (inclusief ProRail) om het gebruik van alternatieve routes mogelijk te maken. Belangrijke les die kan worden

¹ I.v.m. het toevoegen van het opschrift.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ Zie ook jaarverslag 2017 spoorgoederencorridor Rhine-Alpine. <https://www.corridor-rhine-alpine.eu/downloads.html>

getrokken uit Rastatt is dat zowel infrastructuurbeheerders als vervoerders niet optimaal waren voorbereid op een incident van deze omvang.

Verklaring van Leipzig: versterken van crisismanagement van en tussen de corridors

Bijgevoegde ministersverklaring is de eerste gezamenlijke politieke verklaring van de ministers van de spoorgoederencorridors Rhine-Alpine en North Sea Mediterranean. De stremming bij Rastatt maakte helder dat dergelijke crises alleen effectief kunnen worden aangepakt in internationaal verband. De ministersverklaring bevat onder meer de volgende afspraken:

- infrastructuurbeheerders zullen zich voorbereiden op basis van het Handbook international contingency management⁴ dat op 16 mei 2018 door de sectorassociatie RaiNetEurope is vastgesteld;
- communicatie over stremmingen langer dan 5 dagen wordt opgeschaald naar de betreffende spoorgoederencorridor, e.e.a. met behoud van bevoegdheden van de betreffende infrastructuurbeheerder;
- dit jaar zullen standaard internationale omleidingsroutes worden gedefinieerd in geval van stremmingen, als ook voor geplande werkzaamheden conform het gedelegeerd besluit (EU) 2017/2075. Bij het definiëren van omleidingsroutes moet rekening worden gehouden met de rechten van bestaand spoorverkeer op deze omleidingsroutes. Eind 2018 wordt het ontwerp van omleidingsroutes op de Rhine-Alpine en North Sea Mediteranean corridor besproken, zowel in nationaal verband als in corridorverband;
- spoorvervoerders zullen zich beter voorbereiden op crisissituaties, onder andere door zorg te dragen voor meer flexibele inzet van machinisten;
- het maken van een analyse van infrastructurele aspecten van de omleidingsroutes (bijvoorbeeld ten aanzien van het faciliteren van 740m treinen of het gewenste 4-meter treinprofiel);
- vaststellen van noodzakelijke capaciteitsverdelingsregels in het geval van onvoorziene omleidingen; welke omgeleide treinen krijgen voorrang bij de verdeling van schaarse capaciteit.

De verklaring van Leipzig neemt de Rotterdam verklaring van 2016 en het bijbehorende sector statement «Boosting international freight» (zie ook Kamerstuk 21 501-33, nr. 607 van 23 juni 2016) als uitgangspunt. In dat kader wordt momenteel door sector en lidstaten gewerkt aan een 10-tal prioriteiten uit de Rotterdam verklaring zoals verbetering capaciteitsmanagement, afstemming planning van werkzaamheden, faciliteren 740m lange treinen en digitale uitwisseling van informatie. Het internationaal crisismanagement wordt hieraan toegevoegd.

In de Rotterdam verklaring is de bepaling opgenomen dat de ministers na twee jaar de effecten van de verklaring zullen monitoren. De Europese sector zal een voortgangsrapport opleveren in de zomer van 2018. Op basis van dit rapport kunnen de Europese lidstaten de voortgang onder het aankomende Oostenrijkse EU voorzitterschap 2^e helft 2018 bespreken. De Europese Commissie is volop betrokken in dit proces en ondersteunt dit actief. Zo is in de Mededeling COM(2018)198 aangegeven dat de ontwikkeling van de spoorgoederencorridors een nieuw momentum heeft gekregen sinds de Rotterdam verklaring.

Het internationaal crisismanagement is een belangrijke aanvulling op de Rotterdam verklaring en beoogt bij te dragen aan de verbetering van de robuustheid en kwaliteit van het spoorgoederenvervoer. Om die reden zal

⁴ Vindplaats handbook international contingency management <http://www.rne.eu/>

de verklaring van Leipzig ook worden betrokken bij het formuleren van een maatregelenpakket voor het Nederlandse spoorgoederenvervoer waarover ik uw Kamer nog voor het zomerreces zal informeren.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer